SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1517

av Hanna Lindqvist (MP)

Rätt till information om vad vi konsumerar

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det på förpackningar ska anges påverkan på hälsa, miljö och klimat och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att palmolja ska märkas ut på produkter som innehåller det, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Det ska vara enkelt att göra hållbara och hälsosamma val. Men för att kunna göra medvetna val måste konsumenter också ha tillgång till relevant och begriplig information. I dag är det ofta svårt för den som handlar att veta vilken klimat-, miljö- och hälsopåverkan en viss produkt har. Informationen är många gånger begränsad, svår att hitta eller kräver att konsumenten själv gör omfattande efterforskningar.

Det är orimligt att ansvaret för hållbar konsumtion i så hög grad läggs på den enskilda konsumenten, samtidigt som förutsättningarna att göra informerade val brister. Om vi vill att människor ska kunna välja produkter med mindre påverkan på klimatet, miljön och hälsan behöver vi också göra det lättare att förstå vad produkterna faktiskt innehåller och vilka konsekvenser deras produktion och konsumtion får.

Livsmedelsproduktionen står för en betydande del av världens klimat- och miljöpåverkan. Samtidigt saknas ofta tydlig information om exempelvis produkters utsläpp, vattenanvändning och markanvändning. Genom tydligare och mer jämförbar

information på livsmedelsförpackningar kan konsumenter få bättre möjligheter att förstå skillnader mellan produkter och välja mer hållbara alternativ. Det handlar inte om att styra vad människor ska äta eller köpa, utan om att ge dem förutsättningar att fatta beslut på goda grunder.

Behovet av tydligare konsumentinformation gäller också produkter som innehåller ämnen med stor miljöpåverkan. Palmolja är ett tydligt exempel. Den förekommer i en mängd livsmedel och andra vardagsprodukter, samtidigt som produktionen har bidragit till avskogning och förlust av viktiga livsmiljöer för arter som orangutanger. För konsumenter som vill undvika palmolja är det i dag ofta svårt att identifiera vilka produkter som innehåller den. Informationen kan vara svår att hitta i innehållsförteckningar och det krävs därför både tid och kunskap för att göra ett medvetet val.

Alla produkter som innehåller palmolja eller derivat av palmolja bör därför tydligt redovisa detta i innehållsförteckningen och genom någon form av standardiserad symbol. Det skulle göra det enklare för konsumenter att identifiera vilka produkter som innehåller palmolja och själva ta ställning till om de vill köpa dem. En sådan märkning skulle stärka konsumenternas möjlighet att göra informerade val utan att behöva leta efter information eller känna till olika benämningar på palmoljederivat.

Konsumentinformation är ett viktigt verktyg i omställningen till ett mer hållbart samhälle. När information om produkters klimat-, miljö- och hälsopåverkan blir tydligare får människor bättre möjligheter att påverka genom sina val. Samtidigt skapas bättre förutsättningar för producenter som tar ansvar för att minska sina produkters påverkan.

Det ska inte vara svårt att göra rätt. Den som vill konsumera mer hållbart ska inte behöva vara expert eller lägga timmar på att undersöka varje enskild produkt. Därför behöver konsumenternas rätt till tydlig, tillgänglig och jämförbar information stärkas.

Hanna Lindqvist (MP)